

L'ascens de la Xina i el paper d'Europa

Eugeni BREGOLAT i OBIOLS

Els últims quaranta anys les plaques tectòniques de l'economia i, en conseqüència, de la geopolítica global han trontollat com a efecte del creixement econòmic galopant de la Xina, el més ràpid i profund de la història universal.

Passo a comentar el quadre estadístic sobre l'evolució de les principals economies del món des del 1978, quan Deng Xiaoping va endegar la *Política de reforma econòmica i obertura a l'exterior*.

Entre el 1978 i el 2011 el PIB xinès va créixer una mitjana del 9,9% anual. Entre el 2001 i el 2011, un 10,7%. Després ha baixat, com el mateix Govern xinès sabia i volia. El 2016 va ser del 6,7%. Si el 2002 el PIB de la Xina era el sisè del món, el 2012 era ja el segon. En yuans constants, el PIB de la Xina s'ha multiplicat per 25 entre el 1978 i el 2015. La renda per càpita ha passat dels 200 dòlars del 1978 als 8.000 actuals.

En preus de mercat, el PIB xinès era el 6,4% del dels EUA el 1978 i del 60% el 2015. En paritat de poder adquisitiu, el PIB de la Xina va avançar el dels EUA el 2014.

Comparat amb el Japó, resulta que el 2000 el PIB de la Xina era un 25% el del Japó, a preus de mercat. El 2010 el PIB de la Xina havia superat el del Japó. Com pot ser possible? Creixent el 10% es dobla el PIB en set anys i es quadruplica en catorze. I la Xina aquesta dècada va créixer quasi l'11%, mentre que el Japó creixia menys de l'1%. D'altra banda, el yuan es va revalorar en relació amb el yen.

En relació amb els BRIC, el 1978 el PIB de l'Índia, el Brasil i l'URSS era set vegades més gran que el de la Xina; el 2014 el PIB de la Xina era un 37% més gran que el dels altres tres junts. I la diferència seguirà creixent a favor de la Xina mentre creixi més que els altres.

L'Índia el 1978 tenia un PIB pràcticament idèntic al de la Xina; ara el PIB de la Xina és cinc vegades més gran que el de l'Índia. Creixent el 6,7% de l'any passat la Xina afegeix al seu PIB una xifra igual al PIB de l'Índia en tres anys.

Molt més xocant és encara la comparació entre la Xina i Rússia, ja que l'ensorrament de

EVOLUCIÓ DEL PIB DE LES PRINCIPALS ECONOMIES DEL MÓN										
Rànking		1978	1990	2000	2010	2011	2012	2014	2015	Rànking
1	EE UU	2,276	5,757	9,898	14,447	15,094	15,653	16,912	17,94	1
2	Japó	0,967	3,018	4,731	5,488	5,867	5,984	6,162	4,12	3
3	Alemanya	0,721	1,714	1,886	3,258	3,357	3,367	3,461	3,35	4
4	Rússia 1	0,676	1,157	0,259	1,487	1,850	1,954	2,308	1,32	11
5	França	0,503	1,244	1,326	2,549	2,773	2,580	2,621	2,42	6
6	Regne Unit	0,321	1,012	1,477	2,251	2,431	2,434	2,651	2,81	5
7	Itàlia	0,303	1,133	1,104	2,043	2,194	1,980	1,982	1,81	8
8	Canadà	0,211	0,582	0,724	1,577	1,736	1,770	1,904	1,55	10
9	Brasil	0,200	0,461	0,644	2,143	2,476	2,425	2,685	1,77	9
10	Xina	0,147	0,356	1,198	5,930	7,318	8,250	9,925	10,86	2
11	Índia	0,133	0,317	0,474	1,684	1,847	1,947	2,314	2,07	7
12	Espanya	0,155	0,520	0,580	1,363	1,490	1,340	1,135	1,19	12
A preus de mercat, en bilions de dòl·lars.										
1. URSS fins 1991.										
Font: Banc Mundial; World Economic Outlook, octubre 2012. Les xifres de 2012 i l'estimació de 2014 són del Fons Monetari Internacional.										
Per a les xifres sobre la URSS, UN Statistics Division; per a Rússia, Banc Mundial.										

l'URSS, el 1991, va suposar que de sobte el país perdés la meitat del PIB, i el 50% que li va quedar es va reduir la dècada següent a causa de la contracció econòmica més forta que ha experimentat mai un país en temps de pau. El resultat és que si el 1990 Moscou controlava un PIB que era el triple del de la Xina, el 2015 controlava un PIB que només era un 12,5% del de la Xina. I la diferència segueix augmentant, ja que la Xina creix més que Rússia.

Mirant al futur, segons la projecció publicada el gener d'aquest any per Price Waterhouse Coopers, el 2050 el PIB de la Xina serà, en preus de mercat, un 50% més gran que el dels EUA. I en paritat de poder adquisitiu, un 70% més gran. Les conseqüències tecnològiques, polítiques, militars i de tota mena són de gran abast. La balança geoestratègica global està canviant a gran velocitat.

Aquestes xifres no amaguen que la Xina té grans problemes, com no pot ser de cap més manera en un canvi tan enorme i tan ràpid. Són ben coneguts: envelliment de la població, medi ambient molt deteriorat, canvi del model econòmic, corrupció, creixents diferències de renda, reforma política pendent, etc.

En els trenta anys que fa que m'ocupo de la Xina sempre he sentit dir que la seva economia s'estavellaria. Una vegada i una altra la Xina ha anat resolent els seus problemes. De fet, els que ens hem estavellat som nosaltres, Amèrica i Europa, a punt de rodar cap al precipici. Des del 2008, la Xina ha contribuït entre un terç i la meitat al creixement global, ha estat la locomotora de l'economia mundial. Si fins ara la capacitat del partit-estat xinès ha estat per damunt dels seus problemes, s'ha de veure si, amb una economia i una societat cada cop més complexes, just com a resultat dels seus èxits, aquesta capacitat seguirà estant per damunt dels reptes o si, al contrari, els reptes acabaran per desbordar la capacitat de resposta del poder xinès. Vist el resultat aconseguit els últims quaranta anys, cal no infravalorar mai l'enorme capacitat de govern demostrada pel Partit Comunista de la Xina, la moderna versió del vell mandarí imperial, la meritocràcia més gran del món.

Què ha de fer Europa davant la reemergència de la Xina?

El canvi de model econòmic en curs, cap a una economia basada en el consum, els serveis i l'alta tecnologia, oferirà grans oportunitats. El creixement del consum farà de la Xina el més

gran mercat del món. De fet, ja ho és per a molts productes, començant pels cotxes o el luxe. D'altra banda, a mesura que la capacitat tecnològica de la Xina augmenta, i ho està fent molt de pressa, la seva competència arreu del món posa cada cop més problemes a les nostres empreses. Entre el 2015 i el 2035 la Xina graduarà 200 milions d'estudiants, la gran majoria enginyers i científics (quan tota la població laboral dels EUA són 160 milions). Van de cap a una societat del coneixement, els dirigents tenen veritable obsessió per la ciència i la tecnologia. Caldrà que Europa s'espavili i que miri de trobar tanta energia com la que avui mou la societat xinesa.

Des de l'arribada de Trump a la Casa Blanca hem vist que els EUA de manera inversemblant renuncien als seus principis de tota la vida, el lliure mercat i la lluita contra el canvi climàtic, i cedeixen a la Xina i a la UE aquestes banderes. En la defensa d'aquests principis cabdals, Europa i la Xina es troben junts i enfrontats als EUA. El món al revés.

Des del punt de vista geoestratègic, del paper d'Europa al món, voldria recordar el vell acudit de la visita del president Pujol a la Xina: "Són sis milions, i a quin hotel estan?". Avui aquest acudit val per a qualsevol país europeu, fins i tot per als més grans, que no es poden comparar amb els EUA o la Xina. Dels països de la UE, el 2050 només Alemanya, en el setè lloc, serà entre les deu primeres economies del món. Un a un els països europeus ja no pintem quasi res al món, ni tan sols els més grans. Ja Jean Monnet, un dels més clarividents pares d'Europa, en les seves memòries, publicades fa més de mig segle, deia que "grans proves hauran de passar encara els països europeus per entendre que l'única alternativa a la unió és la creixent irrellevància".

La crisi de l'euro, l'emergència de la Xina, l'arribada de Trump al poder, no són proves suficients? Com deia fa poc la cancellera Merkel referint-se al fenomen Trump, "cal que Europa prengui el seu destí en les seves mans". Sí, ja és l'hora. Si ho fa, si assolix la unió política, si és capaç de parlar amb una sola veu i d'actuar amb una sola voluntat, podrà assegurar a la taula on avui només seuen els EUA i la Xina. Si no, és que ja hem dimitit del món, que acceptem que altres decideixin per nosaltres i que un dia ens diguin què és el que hem de fer. Per Europa és la qüestió existencial: *to be or not to be*.

Eugeni Bregolat i Obiols,
exambaixador d'Espanya a Rússia, a la Xina i a Andorra